

Detta verk är licensierat under Creative Commons Erkännande-Ickekommersiell-Inga bearbetningar 2.5 Sverige licens. För att se en kopia av denna licens, besök <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/se/> eller skicka ett brev till Creative Commons, 171 Second Street, Suite 300, San Francisco, California, 94105, USA. Material som publiceras i Merdeka & ÖsttimorInformation kan också publiceras i <http://www.globalarkivet.se>.

Rättegången mot president Ramos-Hortas angripare

Vi hade förväntat oss att rättegången mot de 27 män och den kvinna, som är åtalade för överfallen på president José Ramos-Horta och premiärminister Xanana Gusmão den 11 februari 2008, skulle vara högintressant för media och att vi skulle få utförliga redovisningar för förhandlingarna. Så är dock inte fallet. Som vi skrev i nummer 41 av Merdeka & ÖsttimorInformation, så beslöt domstolen i Dili den 11 augusti att skjuta upp rättegången till september i år.

I september återupptogs förhandlingarna i Dilis distriktsdomstol.

Den 23 september gjorde en framstående tidigare ledare för en proindonesisk milis i distriktet Cova Lima på Timors sydkust ett förbluffande avslöjande i domstolen. Rui Teixeira Lopes medgav att han försett den nu döde rebelledaren major Alfredo Reinado, som ledde attacken mot presidenten, med uniformer köpta i Indonesien.

Lopes sade: "De militära uniformer som bars av major Alfredo och hans grupp köptes av mig från amerikanska marinsoldater i Indonesien."

Lopes sade vidare: "Men pengarna var inte mina, eftersom jag fick beloppet av Salsinha [Reinados ställföreträdare] och sedan köpte jag uniformerna och delade ut dem i deras gömställen. Jag förklarar att det är sant, men om det är ett misstag är jag beredd att med det samma ta plats hos de anklagade."

Vem är Rui Lopes?

Utöver att vara en tidigare kollega med många efterlysta krigsförbrytare var han tidigare *Bupati* (indonesiskt uttryck för distriktsledare) för Cova Lima-distriktet, hedersmedlem i de ökända indonesiska specialstyrkornas enhet Kopassus och en framgångsrik affärsman med intressen i gränshandel, åkeri och känd för uppfödning

av tävlingshästar. 1999 stödde han alternativet autonomi tills han i sista ögonblicket vände sig mot sina indonesiska generalsherrar och berättade för världen om TNI:s planer och handlingar för att "bränna" Timor i efterdyningarna till självständighetsomröstningen. I juni 2006 ledde han en protestkonvoj till Dili riktad mot Fretilin som en del av aktiviteterna för att störta den dåvarande premiärministern Alkatiri. Han fångades på film, när han hävdade att han var "prontu atu mate" (redo att dö), enligt bloggaren Tatoli, knuten till Fretilin. Filmen finns på YouTube.

Vittnen 10 november

Till sessionen den 10 november hade åklagaren kallat fem vittnen.

- 1 Journalisten Jose Belo (på Tempo Semanal och som vi skriver om på annan plats), som inte inställde sig med motiveringen att han som journalist inte kan röja sina källor.
- 2 Prästen Verdial Natalino de Souza, som inte heller inställde sig, men med motiveringen att han som präst har tystnadsplikt.
- 3 Clarice do Ceu (Ameta), före detta älskarinna till major Alfredo Reinado med vilken hon har en dotter. Det finns starka bevis för att hon stått i livlig telefonförbindelse med Reinado före hans död, fler än 100 samtal till nummer 7291243. Dagen före attacken, alltså den 10 februari 2008, skickade hon efter klockan 10 på kvällen ett SMS till Reinado med innehållet att han skulle gå till mötet/seminariet nästa dag om han inte kände sig frisk. [Jag förmodar att den engelska översättning jag utgått ifrån saknar ett "inte" före "skulle gå till ...". Tommy Pollák] Det visar att do Ceu kände till att Reinado skulle till ett möte den 11 februari. Do Ceu förnekade att hon var ägare till den aktuella mobiltelefonen, eftersom det skulle knyta henne till attackerna mot president Ramos-Horta och president Gusmão samt Reinados och dennes medhjälpare Leopoldino Expostos död.

Försvaret bad domstolen kräva listor från Timor Telecom, som visar över vilka basstationer och antenner mobilsamtal mellan Reinados telefoner och 7291243 kopplats. Detta skulle visa den ungefärliga platsen för telefonen med nummer 7291243. Begäran gjordes för att åklagaren påstår att telefonen tillhörde den åtalade Angelita Pires, trots att det finns många omständigheter som talar mot detta. Försvaret vill undanröja alla tvivel i denna fråga. Listorna är viktiga för att visa var olika personer befann sig, när samtalen hölls. Det är också en kraftig indikation på att polisen och åklagaren manipulerade bevis under förundersökningen för att på ett orättfärdigt sätt misstänkliggöra Angelita Pires och fria de verkliga förövarna.

- 4 Germino Amaral dos Reis (Liquiceira), som var en nära vän till Reinado och medlem i MUNJ:s (Movement for National Unity and Justice) Ermera-distrikt. Han sade att han visste att regeringen tillhandahållit fordonen, bränsle och pengar till rebellgruppen. Vapnen den hade, hade den fått av PNTL. Han bekräftade också att doktor Benevides Correia var Reinados advokat och att Angelita Pires var nära vän och följeslagare till majoren. Han sade också att MUNJ medlade mellan Reinado, petitionärerna och regeringen och att de förmedlade alla meddelanden mellan regeringen och Reinado. Han sade vidare att det inte fanns några andra avbräck i förhandlingarna mellan MUNJ, arbetsgruppen och rebellerna än de som gjordes av regeringen själv. Han sade att regeringen hade hållit möte efter möte mellan 2006 och 2008, men inte tagit frågan på tillräckligt allvar och därför misslyckats med en snabb och effektiv lösning på krisen 2006 och den beväpnade rebellgruppen. Han sade att han trodde att den 11 februari var ett tråkigt resultat av detta regeringsmisslyckande. Han bekräftade att MUNJ skulle organisera ett seminarium i Gleno den 17 februari 2008 med major Reinado, Gastao Salsinha, regeringsrepresentanter, presidenten och andra. Det var han själv som skulle vara ansvarig för logistiken för detta seminarium.
- 5 José Mendonça flydde ur fängelset i Dili tillsammans med Reinado på sommaren 2006 och arbetade sedan som kökshjälp hos Reinado i hennes hem i Laula i Ermera-distriktet. Han var där den 10 februari 2008 och såg Angelita Pires och hennes vänner, Victor de Sousa, hans fru Teresa de Sousa, deras unga son och en äldre utländska, vars namn han inte visste (Elisa Mourato), komma till lunch. Han bekräftade att de for innan

MUNJ:s representant Cância Pereira kom. Pereira kom i sin egen mörkblåa bil och lämnade Laula i samma bil på kvällen tillsammans med Reinado och dennes män. Mendonça sade att de for i riktning mot Gastao Salsinhas hus.

Al Jazeera

TV-stationen Al Jazeera i Qatar, som sänder på arabiska och engelska, rapporterar ofta från Östtimor. Programmen, eller åtminstone delar av dem, finns upplagda på YouTube på internet.

Den 11 november har stationen ett treminuters reportage av Tony Birtley om rättegången med bilder av de åtalade och korta intervjuer med president Ramos-Horta och Angelita Pires, den åtalade kvinnan som var den vid överfallet dödade rebelledarens älskarinna, av många ansedd som dennes onda genius.

Försvaret vill visa bildbevis

Den 19 november begärde Angelita Pires försvarare, Jon Tippett från Australien, att åklagarna skulle frisläppa 200 fotografier från obduktionen av Reinado och den andre dödade rebellen. Åklagaren har hävdat att fotografierna inte existerar. Kopior av bilderna har visats i östtimoresiska medier i månader. En visar Felismino Cardoso Garcia, en av åklagarna, som lutar sig över kroppen omgiven av åtta andra personer. Garcia sade att bilderna inte var "officiella" och åklagarna inte kände till deras existens. Domarna har ännu inte tagit ställning till försvarets begäran.

Tippett säger att bilderna är viktiga bevis för att de två männen sköts på nära håll i presidentens hus i februari 2008. Han har bett en rättsmedicinsk obducent i Australien granska bilderna för att granska krutstänk runt skottskadorna, när åklagarna släpper bilderna till Dilis distriktsdomstol. Tippett menar att krutstänken stöder andra bevis som motsäger åklagarnas version att en av presidentens vakter, Francisco Lino Marcal, sköt både Reinado och hans kompanjon. En rapport från den federala australiska polisen, som Pires advokater fått ta del av enligt offentlighetsprincipen, visar att Reinado och Leopoldino skjutits med olika vapen. Ballistiska prov visar också att kulfragmenten i kropparna inte kom från den sorts vapen, som vakten Marcal sade sig ha använt, när han sköt dem.

Tippett sade också att det enligt försvarets åsikt var fel att president Ramos-Horta och premiärminister Gusmão har nekat till att vittna i domstolen utan bara vill lämna skrivna redogörelser.

Rättegången väntas pågå till mars 2010.

Tommy Pollák